

‘Deze rauwe discriminatie schokt me’

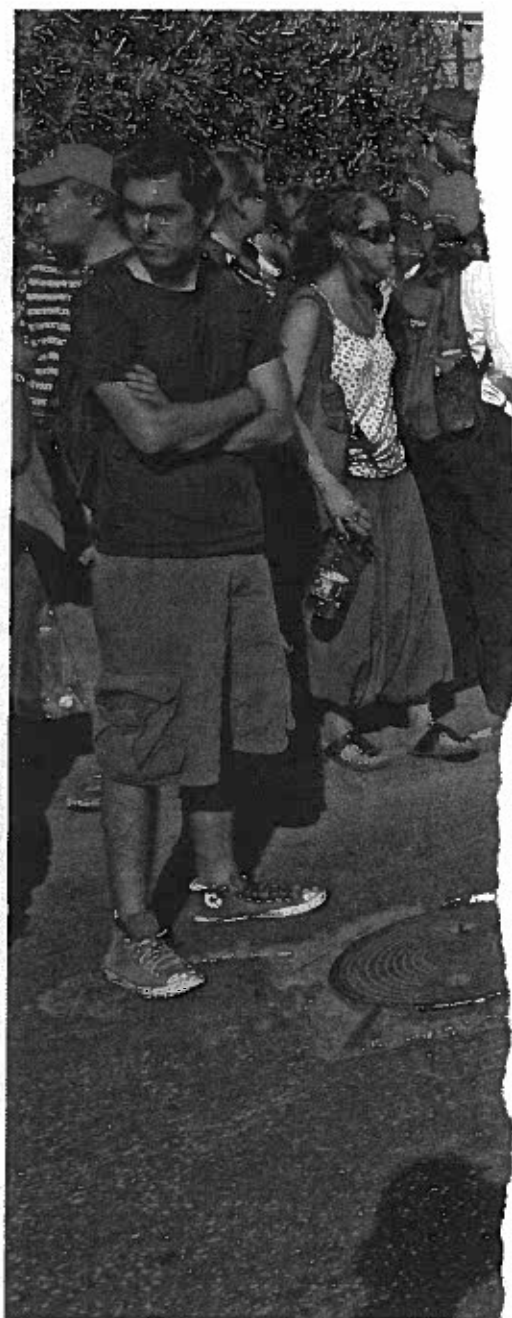
Terwijl de regering van Benjamin Netanyahu verdeeld is over de opheffing van de bouwstop in de nederzettingen, strijdt een nieuwe beweging van orthodoxe Joden zij aan zij met de Palestijnen: tegen hun verdrijving en voor gerechtigheid. ‘Mijn activisme ontstond dankzij mijn geloof, niet ondanks mijn geloof.’

DOOR SIMONE KORKUS

Vrijdagmiddag vier uur in Sheikh Jerrach, Oost-Jeruzalem. De thermometer bij het kruidenierswinkeltje van Tarik op de verlaten markt wijst 35°C aan. Plotseling, alsof de dam van een stuwmeer doorbreekt, stroomt een mensenmassa het plein op. Gesluisde moslima's, mannen met lange baard en keppeltje, vrouwen met pothoed en jonge meisjes in onthullende T-shirts en jeans lopen in een stille stoet van het plein naar het huis van dokter Nabil Nubani. Dat is sinds 1956 in het bezit van zijn Palestijnse familie en moet volgens een vonnis van het gerechtshof nu ontruimd worden om er Joodse kolonisten te huisvesten. Er wordt niet geschreeuwd, de wegen worden niet geblokkeerd en alleen de borden met leuzen als ‘I have a dream’ en ‘Jeruzalem mag geen Hebron worden’ geven aan dat het hier een betoging en geen toeristische rondleiding betreft. Een handvol politieagenten hangt verveeld tegen een muurtje en volgt de groep demonstranten zonder enige opwinding. ‘Ik ben intens verontwaardigd dat wij,

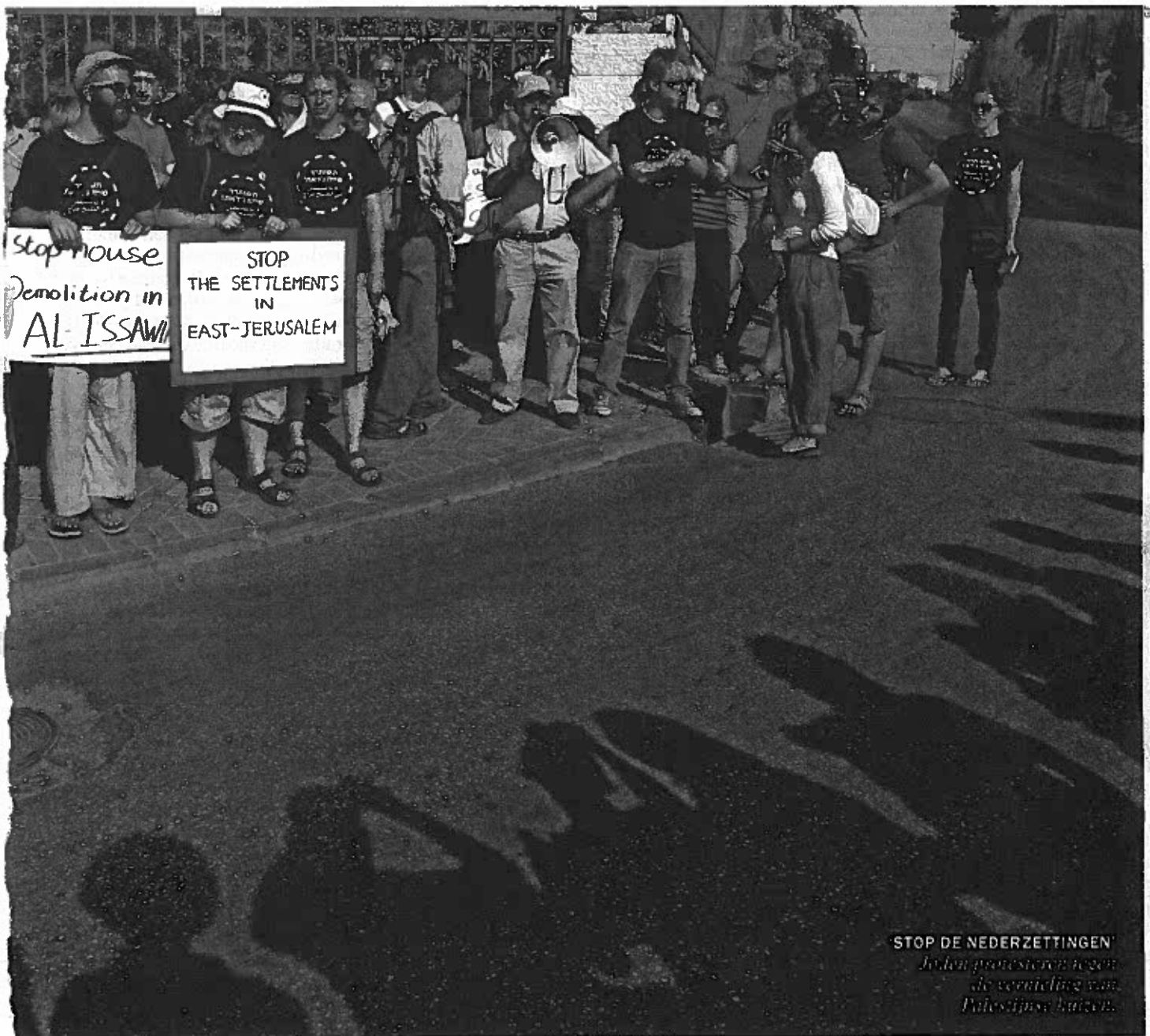
Israëliische Joden, andere minderheids-groepen die hier legaal wonen zomaar, zonder enige reden, uit hun huizen zetten om hier zelf te gaan wonen’, zegt Nadav, een orthodoxe student Joodse geschiedenis uit Jeruzalem. ‘Mijn activisme ontstond dankzij mijn geloof, niet ondanks het geloof. Er zijn veel onrechtvaardigheden tegen de Palestijnen in dit gebied, maar het botte onrecht dat ik hier als het ware in mijn achtertuin zie, slaat alles. Er zijn dingen waar je je tegen móét verzetten, zelfs als ze uitgaan van de staat of door de wet worden goedgekeurd. Ik schaam mij dat Joden de Palestijnse huizen zullen betrekken, terwijl als het ware de koffie van de vorige bewoners nog op het vuur staat. Ik kan niet aan de zijlijn blijven.’

Sinds januari 2010 demonstreert Nadav hier iedere vrijdag met zijn ouders, zijn vrouw en vrienden, allemaal orthodoxe Joden die er net zo over denken als hij. ‘Wat deze actie zo bijzonder maakt, is dat Joden en Palestijnen hier zij aan zij vechten voor rechtvaardigheid.’ Of de demonstraties effect hebben? Nadav heeft er een hard

hoofd in, maar het aantal sympathisanten stijgt en de ontruiming is voorlopig opgeschort.

Een groep van 550 Palestijnen – die tijdens de onafhankelijkheidsoorlog van 1948 naar deze wijk in Oost-Jeruzalem zijn gevlucht uit plaatsen als Haifa en Tel Aviv – dreigt voor de tweede keer dakloos te worden. Ze hebben immers een ontruimingsaanzegging van de politie in de bus gekregen. Die is het gevolg van de bouwplannen van organisaties als Elad en Ateret Cohanim, die door de overheid worden gesteund om een Joodse ring rond de oude

STOP DE NEDERZETTINGEN'
*Joden protesteren tegen
 de verrijking van
 Palestijnse huizen.*

stad te bouwen. De wijk is aantrekkelijk voor Joodse settlers. Hij vormt een smalle corridor tussen de Joodse wijken Ramot Eshkol en Har Tsofim, en de synagoge in de oude binnenstad ligt op een steenworp afstand. Rijke Joden zoals de Amerikaanse projectontwikkelaar Irving Moscovitz financieren de ontruiming en de staat stelt veiligheidstroepen ter beschikking om het vrijgekomen terrein te bewaken. Kortom, op het eerste gezicht een perfecte locatie voor jonge Joodse gezinnen.

Maar steeds meer orthodoxe Joden nemen aanstoot aan de juridische touw-

trekkerijen van de overheid en de toenemende treiterijen van kolonisten tijdens de vrijdagsgerebden van de moslims in Sheikh Jerrach. In november vorig jaar startten ze een spontane solidariteitsactie met de Palestijnen. Het is een burgerinitiatief dat niet door een Joodse vredesorganisatie of Palestijnse actiegroep wordt aangestuurd.

Uit een voorzichtige schatting blijkt de meerderheid van de betogers op deze vrijdagmiddag afkomstig uit een orthodox gezin. Hun leeftijd varieert tussen twintig en vijftig jaar. De meeste demonstranten die wij spreken, zijn academisch geschoold

– sommigen studeren in een *jesjiva* of Talmoedhogeschool. Ze respecteren de *halacha* of wetten en gedragsregels uit de Thora en de Talmoed die een zeer belangrijk onderdeel van hun leven vormen. Sommigen zijn zionist, anderen antizionist, en de meesten van hen hebben niet eerder aan demonstraties deelgenomen. Meer dan honderd betogers zijn intussen al door de politie gearresteerd en of veroordeeld tot boetes van 10.000 sjekel (2000 euro). Maar dat houdt hen niet tegen, integendeel. De beweging startte in november 2009 met een handvol betogers, nu zijn er vol-

► gens de deelnemers duizenden Joodse sympathisanten.

Huiskamergesprekken

'Dit is een heel nieuw fenomeen', stelt rabbijn Jehiel Grenimann (59), waarschijnlijk de oudste deelnemer met talliet en keppeltje hier en organisator van de eerste demonstratie. 'Ik ben al meer dan dertig jaar geestelijk leider in dit land en het is voor het eerst dat ik zo'n grote opkomst van jonge religieuze Joodse demonstranten zie. Dit geldt niet alleen voor deze wekelijkse demonstratie in Sheikh Jerrach. Ik zie ook spontaan Joodse bewegingen ontstaan in de Palestijnse dorpen Bi'lin en Ni'lin, in de stad Hebron, in de dorpen rond Nablus tijdens de olijfoogst en in de zuidelijke heuvels rond Hebron. Deze jongeren streven naar gerechtigheid

'Het is tijd dat we eerlijk zijn met onszelf en ons afvragen in welke wereld wij als Joden en als mens willen samenleven.'

op basis van hun geloof, en niet in de eerste plaats naar een vredesovereenkomst zoals het verzwakte linkse Israëlische kamp. Ze laten een fris geluid horen en zijn niet bang om met hun Palestijnse burens de handen ineen te slaan.'

De beweging van jonge religieuze actievoerders is niet representatief voor de hele religieuze Joodse gemeenschap, maar de acties hebben een positieve uitstraling op andere Joodse groeperingen. Grenimann put hoop uit het feit dat ook sommige leden van de ultraorthodoxe Joodse gemeenschap van houding veranderen. 'Het is nog zeer fragiel en geheim, maar onlangs startten wij een spontaan overleg tussen religieuze Joodse activisten en settlers over de bestemming van deze wijk. Het zijn huiskamergesprekken tussen zo'n vijf à zes settlers en tien activisten. Het voordeel is dat alle deelnemers een religieuze opleiding hebben en met dezelfde Bijbelspreuken en -citaten kunnen debat-

teren. Onrecht valt onder geen enkele discipline recht te praten.'

Zoals de meeste vrienden die hier demonstreren komt Tomer Persico (36) uit een orthodox Joods gezin. Hij kijkt voordurend op zijn horloge, want hij respecteert de sabbat, legt hij uit. Die zal bij zonsondergang intreden en dan kan hij niet meer met zijn auto naar huis rijden. Hij is zelf modern orthodox. Hij is geen activist, nam nooit deel aan demonstraties, ondertekende geen protestbrieven. Maar de feiten in Sheikh Jerrach vormden een keerpunt in zijn leven. 'Het is juist de verering van 'Ha Sjem' die mij beweegt. Het Jodendom mag niet verworden tot immoraliteit. Het Joodse volk, dat zelf aan het juk van de slavernij in Egypte is ontvlucht en vele decennia als minderheid in vreemde landen heeft geleefd om ten slotte in de Shoah bijna vernietigd te worden, moet juist die humaniteit ten opzichte van minderheden tonen.'

Volgens Persico hebben Joodse settlers jarenlang de vruchten geplukt van het discriminerende beleid van de Israëlische overheid, ten koste van zwakke minderheidsgroeperingen. De problematiek van Sheikh Jerrach motiveert hem ook om op een breder vlak naar onrechtvaardigheid te gaan kijken. 'Wat in deze wijk gebeurt, is een weerspiegeling van een meer algemene politiek in Israël tegen minderheden en vooral Palestijnen.'

De stille verbreken

Een bekende orthodoxe activist is Jehuda Shaul (27). Hij kwam in 2004 in het nieuws met zijn tentoonstelling *De stille verbreken*, een serie foto's en verhalen van zojuist uit Hebron teruggekeerde dienstplichtige soldaten. Sindsdien werkt hij als directeur voor de gelijknamige organisatie, die de ervaringen van soldaten publiceert om de Israëlische samenleving met de werkelijkheid te confronteren. 'Het wordt tijd dat we de dingen waarin wij Joden geloven in de praktijk brengen' is zijn motto.

Als telg van een ultraorthodox gezin van tien kinderen genoot hij een strikte opvoeding in de gesloten Joodse gemeenschap. Het keerpunt voor zijn politieke denken was een voettocht na zijn eindexamen, dwars door Israël. 'Ik ontmoette voor het eerst niet-Joden. Israëlische Palestijnen, bedoeïenen en *Gilonim* (niet-religieuze Joden) vertelden mij hun verhalen en ik ontdekte een heel andere Israëlische werkelijkheid.'

Tijdens zijn diensttijd werd die realiteit uitgebreid met de beelden van de bezetting. Het zette hem aan het denken. 'Als

het Joodse volk het recht op zelfbestemming en op een eigen staat heeft, dan bestaat dat recht toch ook voor andere volken?'

Thuis praat hij niet over zijn activisme. Zijn oudste zus is een settler en woont in Betar Elit. Discussies over de bezette gebieden zijn zinloos en leiden slechts tot spanningen in het gezin. Maar zijn vader is de laatste tijd geïnteresseerd in wat zijn zoon doet. 'Hij kwam naar een van onze tentoonstellingen en hoorde een getuigenis over hoe het leger een Palestijnse begrafenisstoet had uiteengedreven. Mijn vader vroeg geschokt: "Heb jij dat gedaan?" Ik antwoordde: "Oh vader, we deden het ook met bruiloften."'

Hij noemt zichzelf conservatief Joods, maar voegt er onmiddellijk aan toe dat zijn religie hem heeft gevormd tot wie hij nu is, met een respect voor de mens, voor studie en kennis. Op een zaterdagavond nam hij deel aan een vreedzame betoging hier en zag hoe de politie met geweld de betogers uiteendreef en tientallen van zijn vrienden arresteerde.

'Als er ergens twee of drie settlers wonen – legaal of illegaal –, noemt Israël het een Joodse wijk die beschermd moet worden. Hier terroriseren settlers de Palestijnse bewoners, en de staat biedt geen bescherming maar steunt de settlers. Deze rauwe discriminatie schokt me. Wat in Israël gebeurt in de naam van het Jodendom kan ik niet rechtvaardigen. Het is tijd dat we eerlijk zijn met onszelf en ons afvragen in welke wereld wij als Joden en als mens willen samenleven. Voor mij is dat in een rechtvaardig en democratisch Israël.'

Doorbraak

Of de nieuwe protesten zich zullen vertalen in acties op politiek niveau valt te bezien. Uit recente opiniepeilingen, uitgevoerd door de Israëlische krant *Ha'aretz*, blijkt dat een meerderheid van de Israëliërs gekant is tegen het stopzetten van de Israëlische bouwactiviteiten in Oost-Jeruzalem. Intussen kunnen discussies in de regering-Netanyahu over de bouwstop in de nederzettingen – voorwaarde van de Palestijnse president Mahmoud Abbas om opnieuw directe vredesbesprekingen met Israël te openen – tot de val van de coalitieregering leiden.

Het succes van de demonstraties in Sheikh Jerrach is volgens Shaul veel eenvoudiger: 'Als wij erin slagen om de huisvesting voor deze Palestijnen te behouden, zal dat een doorbraak voor onze Israëlische democratie zijn, een eerste stap naar het herstel van onze normen en waarden.' ■